

Rozprawy

Ulrich Fox (†), Dziekan Maximilian Tarnowski. Duszpasterz w Niemieckiej Rzeszy i w Polsce Ludowej

Maximilian Tarnowski był nadzwyczajnie utalentowanym i wykształconym duszpasterzem, niezwykle cenionym przez swoich parafian. Należał on do grupy owych 113 księży w diecezji warmińskiej, którzy wobec upadku Trzeciej Rzeszy i masowej ucieczki wschodniopruskiej ludności zdecydowali się pozostać w swoich parafiach. Jego doświadczenia z dyktaturą nazistowską umożliwiły mu w konfliktach z nowym komunistycznym systemem również rozważnie i zdecydowanie bronić spraw kościoła. Wielkim wyzwaniem były wówczas dla niego różniące się potrzeby duszpasterskie autochtonów i przybyszów ze względu na ich odmienne tradycje kulturowe. Tarnowski większą sympatią darzył miejscowych niemieckich parafian. Nowi osadnicy czuli, że chociaż potrafił rozmawiać z nimi w ich języku, jednak nie był jednym z nich. Gdy podczas epoki stalinizmu władze starały się odizolować Tarnowskiego od autochtonów, w czym popierane były nawet przez Administratora Apostolskiego Biskupskiego, on walczył o pozostanie w swojej parafii. Bezskutecznie. Wobec tego poprosił – raczej nie dobrowolnie – swojego Ordynariusza o przeniesienie na emeryturę. Spędził wówczas jeszcze 27 lat w domu opieki w klasztorze sióstr Katarzynek w Ornecie. Czy Maximilian Tarnowski był przykładowym reprezentantem autochtonicznego kleru diecezjalnego w latach przełomu politycznego i społecznego po zakończeniu wojny powinny wyjaśnić dalsze badania porównawcze.

Jerzy Kiełbik, Urzędnicy lidzbarscy (1650-1750).

Celem tego artykułu była próba częściowego przynajmniej odtworzenia składu rady i ławy miejskiej, a zatem ustalenie listy burmistrzów, rajców oraz ławników. Podany powyżej spis nie jest pełny, jednak istniejący zasób źródłowy posiada w tym zakresie istotne luki. Kariera urzędników miejskich rozpoczynała się jak można sądzić w wieku już dojrzałym. Pomimo silnego nepotyzmu i zamykania się lidzbarskiej elity władzy, najważniejszą funkcję w mieście – burmistrza - wydaje się, że sprawowały osoby przygotowane do jej sprawowania, czy to poprzez praktykę uzyskiwaną w ławie i radzie miejskiej, czy też dzięki wykształceniu i znajomości prawa, co ukazuje przykład awansów notariuszy. Pamiętać jednak należy o istotnym wpływie biskupa warmińskiego na obsadę urzędów miejskich. Jednak biskupi uwzględniali również zastane interesy stanowe.